

7. Бердышев И.С., Нечаев М.Г. Медико психологические последствия жестокого обращения в детской среде. Вопросы диагностики и профилактики: Практическое пособие для врачей и социальных работников / СанктПетербургское государственное учреждение социальной помощи семьям и детям «Региональный центр «Семья». 2005. [Электронный ресурс]. URL: <http://old.homekid.ru/bullying/contens.html>

КОМАНДАМЕН ЖҰМЫС ТИІМДІ ӨЗАРАӘРЕКЕТТЕСУДІҢ ФАКТОРЫ РЕТІНДЕ

Ардабаева Балқадияша Каримовна,
«Педагогикалық шеберлік орталығы» ЖМ,
Қостанай қ. филиалы, менеджер, Қостанай қ.

Аннотация

Өзектілігі. Бүгінгі таңда білім берудің жаңартылған мазмұнының бағдарламаларын іске асыру аясында білім беру процесіне қатысушылардың іс-әрекеттері ортақ мақсаттарға қол жеткізуге ықпал ететін бірлескен ортада болуына көп көңіл бөлінеді. Әрбір педагогті басқару процесіне қосу арқылы бірлескен қызмет заманауи талаптарға сәйкес келетін мектепті дамытуға бағытталған. Бұл үшін процесті басқарудың тиімді құралдары, оның ішінде оқыту мен оқыту процесін іске асыратын командада мұғалімдердің жұмысын ұйымдастырудың әдістері мен тәсілдері қажет. Мақсаты. Командадағы жұмыстың тиімділігі мен нәтиженің табыстылығына бағытталған өзара әрекеттесудің факторларын көрсету.

Түйінді сөздер: команда, ынтымақтастық, өзара әрекеттесу, мақсат, удеріс.

Аннотация

Актуальность. Сегодня в рамках реализации программ обновленного содержания образования больше внимания уделяется тому, чтобы деятельность участников образовательного процесса происходила в коллаборативной среде, которая способствует достижению общих целей. Совместная деятельность через включенность каждого педагога в процесс управления направлена на развитие школы, соответствующей современным требованиям. А для этого необходимы эффективные инструменты управления процессом, в том числе методы и приемы организации работы учителей в команде, реализующих процесс преподавания и обучения.

Цель. Показать факторы взаимодействия, которые способствуют эффективной работе в команде и направлены на достижение результата.

Ключевые слова: команда, сотрудничество, взаимодействие, цель, процесс.

Abstract

Relevance. Today, as part of the implementation of programs for the updated content of education, more attention is paid to ensuring that the activities of participants in the educational process take place in a collaborative environment that contributes to the achievement of common goals. Joint activity through the involvement of each teacher in the management process is aimed at developing a school that will meet modern requirements. And this requires effective tools for managing the process, including methods and techniques for organizing the work of teachers in a team that implements the teaching and learning process.

Goal. Show the factors of interaction that contribute to effective teamwork and are aimed at achieving results.

Keywords: team, collaboration, interaction, goal, process.

Бүгінгі таңда білім берудің рөлі қоғамның әлеуметтік-мәдени модернизациялау ресурсы ретінде артып келе жатыр. Осыған байланысты білім беру мазмұнын жаңарту аясында жасалған білім беру стандарттар білім берудің жаңа мақсаттарын белгілейді. Оның ішінде еліміздің болашақ азаматтарының кең спектрлі дағдыларға ие болуы. Заманауи ғалымдар соңғы онжылдықтар бойы өсіп келе жатқан адамның әлеуметтік қасиеттері өзгергені, сонымен қатар заманауи білім беру кеңістігінің мүмкіндіктерін ашу, оны ұйымдастыруда ықпалды түрлерін белгілеу қажеттілігі туралы айтады.

Жоғарыда айтылған «Педагогтің кәсіби стандартында» көрсетілген. Оның 5-еңбек қызметі Әлеуметтік-коммуникативтік: кәсіби қоғамдастықпен және білімнің барлық

мүдделі тараптарымен өзара әрекеттесуді жүзеге асырады делінген. Соның ішінде мұғалім кәсіптік коммуникация мен коммуникацияның психологиялық негіздерін, кәсіптік қоғамдастықта, оның ішінде желілік қоғамдастықта ынтымақтастықтың әдістері мен түрлерін, әр түрлі әлеуметтік топтармен қатынас жасау түрлері мен әдістерін білу керек. [1, 59-60 б.]

Осы мәнмәтінде білім беру, оны ұйымдастырудың тиімді түрлерінің маңызы зор болып табылады.

Жаңа ағым мен тенденциялар – заманауи өмірдің ажырамайтын бөлігі. Бүгінгі таңда команда, командалық жұмыс, командағы рөлдер, командалық мақсат қою, тимбилдинг т.б. ұғымдар мен үдерістер туралы көп айтылады. «Команда» деген ұғым (франц. *commande*) – белгілі бір жұмысты орындауға бағытталған адамдардың уақытша немесе тұрақты тобы, ал «ұйымдастыру» – құру, жасау, ұйымдастыру, бекіту, жетілдіру [Ефремова 2014]. Яғни, команда ұйымдастыру деген, алдарына қойылған жалпы мақсатты тиімді шешу үшін топқа белгілі бір мамандарды біріктіруді көздейтін ұйым. [3, 6 б.]

Ал сол командамен жұмыс жасау үшін тұлға қажетті білім, білік, дағдыларға ие болу керегі сөзсіз. Сондықтан, алдымен «бірлескен жұмыс», «ұжымдық жұмыс» және «командалық жұмыс» деген түсініктемелерді айқындап алайық. Жалпы қарайтын болсақ, осы ұғымдар бір-біріне ұқсас болып келеді, бірақ сонымен қатар айырмашылығын да табуға болады.

Олай болса, бірлескен жұмыс кеңістік пен уақыттың орнатылғанын көздейді. Оған мысал ретінде виртуалды ұжымдар мен виртуалды командаларды жатқызуға болады.

Бірлескен жұмыс білім мен біліктің байланысын, ұжымдық жұмыс – білім мен біліктің алмасуын, командалық – білім мен біліктің өзаратолықтырун және өзараарттыруын көрсетеді. Қаралып жатқан мәселеге қатысты көптеген зерттеулер дәлел болып табылады. Мысалы, 1999 жылы Германияда зерттеген командалар мүшелерінің 80 %, командалық жұмыстың негізгі артықшылығы ретінде әріптестерінен кәсіби білім алуға үйрену мүмкіндігін атап айтқан.

Бірлескен жұмыстың сипаттамасында шешуші маңызы қызметкердің үшінші тұлғаға тиесілігін, ұжымдық жұмыста – қызметкерлердің бір-бірімен қарым-қатынасын, командалық – қызметкерлердің бір-бірімен қатар сыртқы ортамен қарым-қатынасын көрсетеді.

Ұжымдық жұмыс еңбектің нәтижесі мен жағдайына қызметкерлердің өзінің толық меншігі мен жауапкершілігін көздейді. Командалық жұмыс барысында арине жауапкершілік саласы кеңірек болады.

Менеджменттің теориясы мен практикасындағы жинақталған тәжірибе адами ресурсына инвестиция жасау жаңа бағыттың қалыптасуы туралы әңгіме қозғауға мүмкіндік береді. Оның негізінде өзарабағытталған жұмыс командалардан тұратын ұйымның динамикалық желілік құрылымының болуы. Бүгінгі таңда команда кәсіби қызметтің ерекше ұжымдық түрі болып табылады.

Білім беру қызметкерлерінен құрылған команда мақсатқа табысты жетудің әсерлі құралы болып табылады. Осыған қоса, командалық жұмыстың жоғары тиімділігі «адами факторын» келесі арқылы максималды қолдануға негіздейді:

– команда мүшелерінің ынтасы мен жантәнімен берілуін камтамасыз ететін шешімдерді алқа болып қабылдауды;

– команда ішіндегі жұмысты жоғары дәрежеде ұйымдастыру арқылы жұмыс уақытты үнемдеу (өзараауыстырушылық, жеке бастама, белсенді өзаратүсіністік, рөлдерді рационалды бөлу, жұмыста алға кету және т. б.);

– еңбектің шектелмеген қарқындығы (мақсатқа немесе соңғы нәтижеге жету темпін жылжытуына тиесілі жұмыс күнін топ өзі нормаға келтіреді).

Сонымен, командалық қызмет әлеуметтік топта қызмет етуді қалыптастырады, адамның жинақтаған «әлеуметтік капиталының» деңгейі, яғни, әлеуметтенудегі адамның әмбебап қабілеті болып қарастырылатын оның қоғамға бейімделуін арттырады [4,

12 б.]. Сондай-ақ, топта тиімді өзараәрекет жасау және коммуникацияға түсу заманауи әлемдегі табысты өмір сүру үшін өсіп келе жатқан адамның әлеуметтік құзыреті болып табылатын қажетті қабілеті.

Өткізілген зерттеулер нәтижесі бойынша пәнаралық командалардың келесі артықшылықтары белгіленген:

- мәселені алқа болып шешу;
- қызметтің тиімділігін арттыру;
- жиынтық білімге сүйену;
- тиімді коммуникация;
- мамандарға жүгіну қарапайымдылығы және т.б. [4, 23 б.]

Осындай командаларды құру білім беру мекемелерінің күнделікті әлеуметтік-педагогикалық мәселелерін шешуге, барлық педагогикалық ұжымның қызметін тиімді арттыруға, коммуникативтік байланыстардың өзгеруіне қатысты командалық рухты қалыптастыруға, жағымды психологиялық ахуал туғызуға және педагогикалық команда мүшелерін психологиялық қолдауға мүмкіндік береді.

Табысты командада, егер адамда айналысып жатқан ісіне деген қызығушылығы бар болса және даму жолында шектеу болмаған жағдайда, ол өзгеруден қорықпайды, ашылады, оқытуға және өздері оқуға дайын. Сонда ғана команда тұрақты және тиімді болады.

Сонымен, жұмысты ұйымдастырудың командалық түрін енгізу мәселесі өзекті болып табылады. Жоғарыда айтылған пікірлер мен көзқарастар білім беру саласындағы мәселелерді тиімді шешу үшін білім беру ұйымдары, мектеп басшылары, мұғалімдер, ата-аналар, оқушылар және білім беру саласындағы басқа да мамандардың бірігуін дәлелдейді және 2020-2025 жылдарға арналған білім беруді дамыту Мемлекеттік бағдарламасын тиімді жүзеге асыру жолында осы командалық жұмыс нәтижеге жетуде ықпалын тигізетіні айқын.

Әдебиеттер тізімі:

1. Педагогтің кәсіби стандарты. Қазақстан Республикасының «Атамекен» Ұлттық кәсіпкер палатасы Басқарма төрағасының от 8 июня 2017 жылдың 08 маусымдағы № 133 бұйрығының қосымшасы, 59-60 бет.

2. Жалпы білім беру ұйымдары басшылары орынбасарларының біліктілігін арттыру курсының білім беру бағдарламасы. «Назарбаев Зияткерлік мектептері» ДББҰ, 2017 ж.

3. Карякин А.М. Командная работа. Основы теории и практики // Корпоративный менеджмент. Библиотека управления. <https://www.cfin.ru/management/people/teamwork/02.shtml> (дата обращения: 23.01.2021).

4. Витвар О.И. Актуальность командной и проектно-групповой работы в социальном воспитании школьников. <https://cyberleninka.ru/article/n/aktualnost-komandnoy-i-proektno-grupповoy-raboty-v-sotsialnom-vospitanii-shkolnikov> (дата обращения: 23.01.2021).

ДИСКУРСИВНАЯ КОМПЕТЕНТНОСТЬ CLIL-ПЕДАГОГА КАК ЗНАЧИМЫЙ КОМПОНЕНТ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ

Асанова Асель Бекежановна,
магистр гуманитарных наук, ст. преподаватель кафедры иностранных языков,
Костанайский региональный университет им. А. Байтурсынова, г. Костанай,
докторант 2 курса Евразийского национального университета им. Л.Гумилева, г.Нур-Султан
Абибулаева Айжан Будановна,
доктор пед. наук, профессор кафедры социальной педагогики и самопознания,
Евразийского национального университета им.Л.Гумилева, г.Нур-Султан

Аннотация

Өзектілігі: ЖОО-да мамандар даярлау тәжірибесі соңғы жылдары CLIL-педагогтың кәсіби даярлығына тәсілдерді өзгерту және елеулі түзетулер енгізу қажеттігін табанды түрде көрсетіп